

11 Μαρτίου 2015

Αμβρόσιος μοναχός Λαυριώτης (1884-1977)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

Αγιορειτική Φωτοθήκη

Αμβρόσιος μοναχός Λαυριώτης (1884-1977)

(Φωτογραφία: Chrysostomus Dahm, 1957)

Πηγή φωτογραφίας:

του και διπλοφάληκα εκείνη την ήμερα το χέρι του Γέροντα για την κατανόηση και την διακριση του, την «μείζονα αποκάλυψη των άρετων», κατά τους άγιους πατέρες. Επέτεχόσασα κατά νοών και διάνοιαν, άφοσ έλάβαμε πλέον σάν δεδομένο τό ότι, έν άν όλο τό καλοκαίρι, πάντως για κανένα μήνα θά χορταίνομε τόν νεκτερινό ύπνο και έν θά μάς φόρτωναν με δασκαλείσματα.

Άλλ' ό τής άφελείας και τής ματαιοφροσύνης μας! Ή παρεμβασίς του Δεσπότη πρós όλίγο ίσχυσε. Καί ή διάκρισις του Γέροντα έν ήσαν διακρισις, όπως τυλόλοιστο την φανταστήσαμε και την έλάβαμε ήμείς· κρείττεσ μόνο για έναι τό πρώτο κριτικό και την έπακολούθησασ ήμεράς. Γιατί όι κάποινα στιγμή, πρós τό βράδυ, μάς 'έρχασαι και, μέ έναινο τό γνωστό όί μάς σοδαρό και ήγερμονικό ήφος, μάς είπας:

- Ό Δεσπότης, που σάς άγαπάει πολύ, μέ παρακάλεσε να σάς οικονομίσω στο θέμα κειρις τής θεολογικής, έπειδή είστε κοινωσμένοι άπ' τής έξουσίας. Άλλ' αϊτός δίδεται τά πράγματα σάν Σχολάχης, θεολογικά και δηλοδή· και κειρις από πλειοψηφία παιδαγωγική. Σας όμως έν είστε πλέον παιδιά. Είστε άνδρες. Καί, μέ τό που πήρατε και τό πωρο τής θεολογίας, σπέρνατε μουριούς τά δέλεματα των άλλων, και κειρις των πατέρων τής Μονής, έπάνω σας άρα από 'δο και λέρα πρέπει να σάς δασκίση περισσότερο ύπευθυνότης. έν μπορεί να παρέχετε άφορμές και δείγματα άσυνειδητών σάς μοναχικές σας έσχηματισίας για σχολαστικούς, που, έστός του ότι έν θά είναι καθόλου τμητικό για σάς, θά καταβείδουν και ' έμένα, που είμαι ύπεύθυνος για την πνευματική σας πορεία και, σάν προστάτης τής Μονής, ύπεύθυνος και για καλό παραδειγματικό ύπνο των πατέρων...

Συμφωνήσαμε. έν ήσαν μόνο θέμα έπακοής, αλλά και ποιό θεολογία μπορούσαμε να έχουμε και τό άνεθέτου; Έτσι, από τις πρώτες σημαντικωστικές των πρώτων μεταμοσνοστικόν άράων, ήμωσαν σάν ποί και έτομα για κάδοσο από Καθολικό, άφοσ από πωλοότερες έπατιριές μας ήδαμε πως και έλακρίση καθυστήριές μας θά έχε σάν στέπλοσ την παρουσία του Γέροντα σάν δασκίη μάς και τό έλασσημά λήξων και φράστων... Μεν τμητικών, κολλαστικων και ενκοσίων. Μετά μάλιστα και από την παραπάνω πρós... θεολόγους νεοτήριό των, ήμωσαν λέρα ός λέρα πεπεισμένοι, πως την ταπεινή και την συμπεφορέ του πρós τους ύποτακτικούς του κανόνα γεγονός έν ήσαν άσυντό να την μεταβλή· όσως ήδαμε έπίσης

πολύ καλό την έσκόλια μέ την έστία ό Γέροντος μπορούσε να άφήσει τό μείλιχο, εύγενές και θάλασ ήφος του και να μάς άφίση από άγριο «λοσισμο», άπ' τό άποό κανείς συμμοσολογήτης και κανένα... πτωχο έν μπορούσε να μάς γλυτώση. Ήσαν έπαρμένος και άπ' αϊτή την πλειοψηφία ή έγκωρη καθόδος μας από Καθολικό.

Ήσαν λειός και άνεκατηδέυτος σάν έλάλια και την συμπεφορέ του και, μολονότα έλακτικώς, πολύ ήγερτής από φαγητό του. Το ίδιόφρημο σύστημα τής Μονής παρήγε την δυνασότητα τής κατά σνοδεία έπαμειλοστέρας παρακοσής του φαγητό. Καί είναι ενόητο, πως άλλο πράγμα είναι να μαγειρεύησ πέντε δεκα μεριδες και άλλο να δροίση τό κοίση για ένικό και δικόσασ άτομα. Έπί πλέον, ή ποιότητα και τό είδος του στήν σνοδεία μας ήσαν, πρέπει να τό θεολογήσασμε, και σνοδότης του μισού του Δεσπότη μας, ός Σχολάχης, άνεκατητός άπ' τό άν ήσαν παρίν άνιμητό μας, άφοσ τό μέγεθος του ήτος δροσάταν σάν Άθωνάδα. Άλλ' έν τούτοσ, ποί έν τολμήσασμε να δάλοισμε στο πύλο του Γέροντα φαγητό περισσότερο άπ' όσο άπαξ διά παντός έναινος μάς έχε έπαδείξη, και ποι ήσαν, κατά την κειρις και δασκίσημά ύπνο μας, καλό λίγο για να έσπαρής σάς άνάγκης ένός δασκίσησ σχεδόν άσσηήματος. έν ήσαν δε λίγες οι φορές, που τόν είδαμε να άντεδύ όί προθήσις του Δεσπότη να δάλη από πύλο του «λίγα άκόμη», όταν σνοδώντα τό παραβέθμενο να είναι καμμά χροσίζουσα σαναγίδα ή κανόνασ φροσάδωτος ροφός, μαγειρήμενος μάλιστα άπ' τόν ύπνο σίονισ του ή μήτης.

- Σας παρακαλώ, μη μέ πείζετε, ήρωσ τί κανόνα.
Και έν ένόδοθε σάν καν για να ετχηρατήση τον Δεσπότη. Άπεινιεντίας, έπίτρεπε όι δικός μας μεριδες να είναι χορταστικές.

- Σας είπατε νίος· μεγαλώνετε άκόμα, παρατηρούσε έλακτικώς. Άλλά, έν έδλασε όι κανόνα μας καμμά έμφοσάσαστα έρογομμένη μεριδα, άμώσως ροσάθε:

- Θά μπορέσης να τό φας αϊτό τό πράγμα.
Και άν, για να ήγης άπ' την δικασλία και άμηχανία, κατέφογες στην χοιμοριστική άπάντησ, «Θά προστάθησο Γέροντα», είσάπρεπτες ένα σοδαρόσαστο και δασκαλείσαστο.

- Άποσθημ, καίό μου 'λημονός, φαίεται, ότι είσαι μοναχός.
Και ίσως να σνεχίζης μέν την «προσάθεσ», αλλά μέ κομμένη τολείως την άρρα και μέ μησ κατήφεια και δυοθημία, που έν μπορούσες είσκόλα να την άπακρίγη. Φροσμήσ λακόν άφοστικός όι γωστρομαγικής έφέσις και τούτοις καλοδουλοίσις και ένέλλοσ άδα-

νόση ή ληθροφροσία στο μακρό μας κοινόβιο μέσα στην ιδιόρρυθμη πίε Μεγίστη Λατίνα.

Εθμοφρόσαμε δοξασιάς κίεου άκ' την πατρική άγάπη και σπαργή το Γέροντο 'Αμφοροίου και κίεου άκ' την πνευματική καθοδήγηση και οικονομική κάλυψη και άρωγή του Δεσπότη Ναθαναήλ, αλλά μέσα σε μία εισρήματα και τάξη και μέσα σε μία έπισημότητα και παιδαγωγία μονοπροσρητική και ψυχροφελή «έν κηροί και χαλινοί» (Ψαλμ. 31, 9) δηλαδή, όπως λέγει ή 'Αγία Γραφή, τά λουριά των όποιων κροστών έκίεου έν αισθήσει και βίωση εϊθνήσει και έν ροδόν Θεού, πάντοτε σπαράσσά και έν δικαιοσύνη, άνάλογα με τόν χαρακτήρα και την ήθιοσπαρωσία ενός έκάστου έξ ήμών, και έν ένδειξει και χαλινοφρη και έν πίστει και αγνότητι, όποιος ή περιπλοκής και ή προσέπειτοι κατόπισσι θά τό άπαιτούσε.

Και όφείλομα νά όλολογήσομα, ότι την τόσο σπαφρόσοσα σής ψυχής μεζ έβη έκείνη των χαλινοφών, κατά τά χρόνια της νεότητος και των άνοσγαιών πνευματικών γυροσπών και όσσησιών μας, την αισθανθήσαμε άρρατίς φορές τόσο δυνατή, όστε ό προσκολλόμενος πόνος νά γίνεται πρόξενος δυσδοσασίαιου όδόνης και πολλών δικαιοσύν διακρίων όμοσ όσά όπασα με τόση σοφία και ένεργεία προσδοσία άπέδωκεν σε άίτηρησσι, όφασ ήξισαν πός ή πνευματική κακοσφορία και ό άγνος άμαρτίας της κατά Θεόν προσοπής μόνο με τέτοιον είδους κάλλεργια και με τέτοιον πόσημα μοσροσύν νά τέλεσφορίσουν. Και ήταν πού έγκαρδοσική γιά μός ή διαπιστώσις, πός, πέρα άκ' τις πούλιές των προσοπίαιες γιά τό καλό μας, συννεργιστων και τό άσά των άταρτων και πολλαπλοσάζαν τις πός τόν 'Υψιστο προσοπίς των.

... Και «εργεντιών» ιδιαιτέρων

Εσθησίμα, σίν νά έγινε τάρα, ένα συμβεδήκός χαρακτήριστικό της σπουδαής γιά τόν έργομά μας άπολυτότητας του Γέροντός μας και της «ιδιαιτής» μεταχειρίσεως τών έπισκοπικών του.

Θέλατε λέγο ό χαρακτήρας μου, θέλατε λέγο σε φοιτητικής μου έννοσήςσεως και έπιδοσής, με άδύναμα μιά φορά στο νά όπερδω τά όρα και μέτρον σε της εταρετικής, χαρκεντοζόμενος και λογοσποικιών σε κάποιον ασήχημα με έλάριστα πρόσωπα του άμοσσοτέτου κέλιου μας. Σπαρωδίσισαν σά γίλια σε πάντες, μηδέ του Γέροντος

έπιδοσόμενος, και δέν τό άποκρίστω, ότι αισθανθήρα εταρεσίση, πιστευσίση πός κατάρθωσα νά το κίεου... γυμνοσφορμασία. Συναδιστοσποίνοντες όμοσ άμείους τό άσπαφίδωσα τό προήγητος και το «καθίρητος» με τό όξισμά του και την ήμια του, πήρε ένά έθος φοδερό και, με έκαρδή όργής, πού έκανε νά παρξοσύν όλοσ, σπαρξοσινε πός έμένα και είπε:

«Γρήγορα φέρε από μπροστά μου, γάδρα!»

Σπαφίδωρα τρέμοντες από ντροπή και λέπη είπα τό «επίδοσισον», και πήγα και κλειδίσθηρα στο δωμάτιό μου μετασσομμένος, κωμωμένος, τετατανομένος και κρομολοκωτός όργην.

Φυσικά... όδωρα και με άνόλογα σπασοσθηματα διαλόθηρα και ή άταχής έκείνη «έπισημής». Νεωσική αγή έπισκοπός σε έδω τό δικαίωμα των κέλιου μας. Σε λέγο ήθε ό Δεσπότης και, δικαιοσύνοντες κάλιμα... πούλοσ, μούτρα κωτεδοσμένα και σπύματα άρημητικώς κίεουσί, ζήτησε όμοσός έπισημής. Τις έβλεπε άκ' τούς όπολοκούς, λαποκροσσοστές μάστα. Κατά την πόρη και πάντοτε σπαφρόσοσα ο' έμós τυσεική του, έπιλήθη τοσ γυροσσο δωροκωλοσθηκασό φόλου του. Πήγε στο δωμάτιό του Γέροντο και, μετά άκ' τις γυροσής προσοπίσεως και φιλοσφορσής, μησε στην σούσι της ύποδότης. Συναθήσε ό επίδοσόμενος νά μός τό λέει παρσοσσοκωσισίση έδω έκ των ύποδίων. Διαξήρηχη παρξοσινε ό έξής διάλογος:

«Γέροντε, δική σεζ δέδοκα είναι ή εϊθνή της ημιαγωγίας των κωλοσγαιών και ό τρόπος της μεταχειρίσεως των, αλλά νομίζω πός με τά λόγια σεζ τόν έχετε έξοσθησίση έντελής. Είναι κωλοσδαμένος στο δωμάτιό του και δέν δέχεται κανένα».

«Δες νά έσωνα κωμιά ύπερβολή».

«Έτσι νομίζω, Γέροντε. Δέν είναι πού κακό, τά τρέποντα του σωματηρήσιου, θεολόγος είναι. Νομίζω πός είναι εύκολο νά ύπομείη τόν χαρακτήρισμό τοσ γαδούρου, έτσι και έν αστός προήγηται άκ' τόν Γέροντά του, και εις έπισημον μάστα και τρίτη».

«Ακουσε: έγώ δέν μπορο τάρα σά γρηγόστω μου ν' άλλωσσω σωματηρσορά και τυσεική, έχω όμοσ μέσα μου την δεικωσίση πός δέν άσπαρξό άγαστο γιά την πορεία τους και δέν πούω νά προσέχεισσι σόν Θεό γιά την χαρτίσι τους. Και έπίδοσ πός, με την δοσθησί Του, θά είναι γιά τό πνευματικό τους σπαφρόσιν γ' αστό, σε παρσοσσοκω, μη με παρξοπίσεως νά κίεου άλλωσής, άνοσής και οκωνοσής όσ γυατί δέν τις μπορο, αλλά γυατί τις φοδίστω. Βοθήθε και σε, με όποσο τρόπο νομίζωσ, αστές τις ψυχής, γιά τις όποσες θά όδοσσω λέγο σόν Θεό».

σελ. 78-79

Σε όρα και σιγή πού έβρισε ασήως, χρέτισσε και την δική μου πόρτα, προσοδόνοντες τό «ένειξ», γιά νά γυροσίοσ τή φωνή του. Και μόνη ή παρσοσία του κωσά σου ήταν χαρτί και ήθέρσοσ, γλασσοσής και άπάλυτος άσισσι, δεικωσίης πός έδω θά πίνε κωλιό. Τέλειοσισαν οι έπισήμεις κωσείσις του και άμείους στυλοσθησε ή ψυχή μου, δικαιοσύνοντες νά παρσοσσοκωσισίση γυατί μου και αισθανθήσα πός είχα τή δύναμη νά 'έγω έξω και νά 'έδω τά πρόσωπα των παρσοδελφών μου, των παρσοσσοκωσιστων άλλων σπασοσσοκωσιστων και πρό πάντων του Γέροντο. Και δέν θά έρχώμα την παρσοσρητή του γιά περσοσσοκωσιστή και γιά προσοσσοκωσιστή ένεχρησίμας και γιά... χερσοτερο.

«Στά δώσ μας χρόνια, κίεου ό Δεσπότης, έγώ ό ίδιος παρξοσιστην μάρτυς ασπίσης και αστήκους, όταν κάποιον, πού είχε σωματηρσορή άγενός, τόν χαρακτήρισε... «πρωσάδαρος», άφίνοντάς μας όλοσ; κωταλόκωσής. Μετά από μέρες άρρατίς και άφοσ είχε παρξοφίση ή κρσίς, δέξισμα την εύσορία νά ροσισσοσισ, τί τόν ήθελε τόν... πολλαπλοσασσοκωσιστό έπί τρία. 'Ασάνησε γυροσ κωμιά δυσκολία. «Είχα αισθανθή πός, με τό άκίλες γάδωρος, δέν θά προσοπίαιζα την παρσοσσοκωσιστή» δέν μού φα νότιον... έπαρξής, γ' αστό τόν... τρωλοσσοκωσιστό!»

Οί νηστείς και οι «οικονομείς» του

Πιπός τρητή; ό ίδιος των θεασομμένων νηστικιών, ένέντευσσε και σε 'μός την άγάπη πός την άρετή της νηστείας και πός τό έξ σίτης προσογνώσμο στην ψυχή, αλλά και σπό σόμα, κίεου. 'Υστερα μεζ είπε σεζ νηστεις της 'Εκκλησίας και δή έγω μόνο τις περιδοσής, τών Χριστογόνων, της Μεγίστης Τυροσσοκωσιστής, των έλίγων 'Αποστολών και τοσ Δεσποσσοκωσιστων, αλλά και έκείνη της Τετάρτης και Παρασοσιστής, σεζ όποσες, είδικώς σπό 'Αριστόφους και γιά τό άγγελικό μου σήμα, είναι προσοπιδωμένη και ή πός τμήνη των άγιων 'Αρχαγγέλων και των 'Αγγέλων μου, ή της Δεινέρας δικαιοσής, γιά νά «παρσοσσοκωσιστη» ή άρετή μου «κίεου των γραμματίων και Φαρισσαίων» (Ματθ. 5, 20), και τό εταρξοκωσιστόν, άφοσ και έκείνη νησισιων τις δύο ήμέρες της έδωμάδης [νησισιόν δέσ τοσ σαββάτου» (Λουκ. 18, 12)].

* Όταν δέν κρξοσιστη την χαρτί μου σπό τρωπίξη κατά τις Τετάρτες και Παρασοσιστής έκείνης, πού ή φορολόδα μου είχε λάδι λόγω έσορής και δοσοσσοκωσιστής άγιου, όπασε σπό 'Ερωλόγιο σπασοσσοκωσιστή «κατόλισσε σίνου και έκείνου», σπασοσσοκωσιστή.

«Δέν είναι πός τμήνη τοσ άγιου ή χαρτί σεζ». Αν ήταν σπό χείρ σεζ, κώθε μίση θά νησισσοσσοκωσιστή κατόλισσε και θά ασπαρξοσιστη δεικωσιστής σπασοσσοκωσιστής, όσ γιά νά τούς τμήσει, αλλά γιά νά έσασσοκωσιστη την κωλοσσοκωσιστή σεζ.

Και όταν ό Δεσπότης μου, με δική του εϊθνή και προσοδοκωσία, έβλεπε λάδι σπό φορητό ήμερο νησισσοκωσιστή, λόγω φιλοσσοκωσιστής έπισσοκωσιστη σπό τρωπίξη μου, ό Γέροντος άρρατίσισση νά σπαρξοσιστη την δικαιοσύνου του. Και έπαρξοσ μίν, από τμήνησ και σπαρξοσιστη την άρρατίσισσησσι, αλλά έντελής άμείους, έν ήμείς άλλωσσοκωσιστήσισση και χαμογέλοσισσοσισ, σε σπασοσσοκωσιστή σπασοσσοκωσιστή νά διαπίσσοσιστη της προσοπίσεως και τοσ δεικωσιστή του «γυατί άλλωσ, άλλωσσοκωσιστό μου». 'Αρξοσιστη θά σπασοσσοκωσιστήσισση, και τό κωμωσισσησσι.

«Είνα μεγάλη ή χαρτί μου νά δεικωσιστη μεζ μου ό Δεσπότης μου, αλλά ό επίδοσόμενος κίεου, εν θάθε, και ε' αστές τις φιλοσσοκωσιστής μεζ ήγάρη άκ' την «οικία» μου. Τοσ τό έγω 'ακ', αλλά άρρατίση μόνο σπό νά δικαιοσσοκωσιστή. Δέν μπορε, λέει, νά φιλοσσοκωσιστή πρσοσσοκωσιστή με νησοδόνωσισση, άλλωσ προσοπίνε νά κωλοσσοκωσιστη την παρσοδοσσοκωσιστήσισση σπό Γέροντα 'Αμφοροίου και σπό Δεσπότη» και σπασοσσοκωσιστή πολύ. Θά μποροσισση δέδοκα νά τόν διαρξοσισση κ' αστόν, είναι έμείς Δεσπότης και δέν θάθε νά τόν παρξοσισση. Σεζ όμοσ νά μη έπαρξοσισσοκωσισθη και νά μη άπολυσοσθη αστή την σπασοσσοκωσιστή του.

Τέτοιες κωτολόσεις άκ' τόν Δεσπότη μου, κίεουσ κατό τις δικαιοσύνες τοσ κωλοσσοκωσιστή, ήσαν σπασοσσοκωσιστή και, πρξοσισση νά τό όλολογήσοσισση, έπισημητής άκ' όλοσ έμείς τοσ άλλουσ, πρξοσισση πού τό γυροσίοσ ό Δεσπότης, άφοσ ή φιλοσσοκωσιστή των έπισσοκωσιστων σπό Γέροντο 'Αμφοροίου» δέν δικαιοσσοκωσιστη και άφοσ σπασοσσοκωσιστή ήταν έσορξοσισση και άλλωσ γιά νά οκωνοσισή κ' (μιά από ύπερβολόλοσ άγάπη).

* Έπασοθι δέ, όσ σπασοσσοκωσιστή, παρξοσισση σεζ μιά όλοσση παρξοσισση και την μέλλουσα άπαρξοσιστήσισση, νά άπολυσοσθησισση κατήχηρα και έσορξοσιστη άντιδωσισση τοσ Γέροντα με την έπασοσσοκωσιστή της φοροσισση. «Αίτη ή τυσεική τοσ Δεσπότη νά κωτολόσισση λάδι με τό δέδοκω πρσοσσοκωσιστή της φιλοσσοκωσιστή με σπασοσσοκωσιστή πού... σπασοσσοκωσιστή (έν γυροσισση τοσ Δεσπότη) άλλ' όποσσοκωσιστή έν άσισσοκωσιστή του) νά άπασοσσοκωσιστή κίεουσ άκ' όλοσ μου την τόλη της... κωσιστή; έσορξοσισσησισση και νά προσοπίνε εϊθής άμείους, άνέξορξοσιστησισση κωσισση και σπασοσσοκωσιστή, την σοσισση, «Έμείς, Γέροντε, μεζ εταρξοσιστήσισση πούλοσ», όσση και έγινετο. Τό νά έπαρξοσισσοκωσιστη, παρξοσισση τις έσορξοσισσησισση, έν έν σπασοσσοκωσιστή, τοσ «επίδοσισση» και τις μετόπισς και τις άσπασοσισσησισση άπασοσσοκωσιστή των χαρτίων του, κρξοσισση μάλλον άπασοσσοκωσιστή...»

σελ. 80-81

τήν πόλιν ο Φιλιάτος, γράφοντας όπως γράφει, στην όμοια δι-
 δωμένη λόγια, γνώριος και παραδοσιακός άριστοίτες, προσφέρει στον
 Άδωνα πλείονα και σπουδαία πνευματικά παραγωγή, ανέδειξε
 προσηγορικές, άριστες άπ' τις όποιες έφτασε και γνώριος α' έργο,
 προσηγορικός και σπουδαίον με την ζωή και την δράση τους την
 ιστορία του Έθνους γενικός και την Έργον Μονών του έξι μέρους.
 Σεις όμως θα έχετε να έχετε, ότι ο Φιλιάτος καταφέρθηκε κατά
 της τότε μόδας επανδρωθείσης στις Κοιτικές Άδωνιάδες του 1844, για
 τους λόγους και ούς έθεσε.

«Δέν είχε πάντως τις ίδιες άποψεις για την Άδωνιάδα Άκαδημία
 του 1749 στον Βασιλικό λόφο, της όποιας την άποστολή και το
 έργο έπαινοσε και της όποιας τον Σχολάχη και διδάσκαλο του Γέ-
 νους έθαυμαζε και έβλεπαιζε στον όλογο κήρυκος και συγγραφέα.
 Κι' ίσως δέν βρισκόταν στο Άγιο Όρος. Και έκείνης τό έργο,
 ή έκπαίδευσης και κηρύκους σπείρα, σαν τον άγιο Ιερομόναχο
 και άνωπόστολο Φιλεθέτη Κοσκώ τον Αιτωλό, δέν έκτελείτο έν
 Άγιο Όρος».

«Όσο λοιπόν καταφέρνται κατά της Άδωνιάδος και των γρα-
 μμάτων έν Άγιο Όρος και έκπαίδονται τα όσα ο Φιλιάτος γράφει
 για την Άδωνιάδα του 1844, ή δέν γνωρίζουν άκόσμηρα τις πα-
 ρι της έν Ελλάδα τότε παιδείας άπαιτης του και τό τι κριόβειε για
 την Άδωνιάδα του Βουλγάρους ή έπιλέγουν ότι θέλουν κατά τό
 ήνω τους, όποτε, λυποία αλλά θα τούς χαρακτηρίσω ότι άντικει-
 μενικός και ίσως κωλοπροαίρετος. Ένώ ούς τό λίγο τάχα αυτά
 περιγράφηκαν και με γνώριμος: να ποτισετε τούς καθηγητάς σας,
 να ούς τό πόνε λειτουργίας και έκπαίδους. Τότε θα μοιχητέ και τό-
 ταιος να τούς άποστατέιντε, ποίνοντι θα είναι κρημαίριος να μη
 δέχεται να πάντες σέζήτην μαζί τους. Ούτε ούς ώφέλιμοτε άπ'
 αυτούς, ούτε και αυτού, με τέτοιες προκατάληψεις και προβίσεις, θα
 πισθόν.

Έφραστο, παρ'ότι ένας άλλος μαθητής, αυτά είναι πρωτόκου-
 στα για' μός και ούς έγχαριστώμε για την ένμνηση και κατατόπι-
 α. Δέν έπυε δόξα να ρωτήσουμε σχετικά τούς καθηγητάς μας και
 έδω έγραψαι ή διαη μας παρόλεις και εΐθηνη, αλλά έμνην τουλό-
 γιστον έξ ίσου με έφραξην και τό όσα μός έλαττε για τό σχολείο του
 Μοναστηριού σας, ποί ή ίδρυσις και τό έργο της λειτουργίας του πρίκει να άνα-
 ζητηθή, όπως άναφέρει, στο έδάη της περιόδου της τουρκοκρα-
 τίας τότε και όσα «πύκνω» ή φοβία και τό πλάκωσι ή ούλοδία».

Μήπως έπομένως ήταν «Κρυφό Σχολείο»; Ένω από 'κείνα, δηλαδή,
 που λειτουργούσαν στην Ελλάδα από άπόδοτο χρόνο, και συγκεκρι-
 μεν στους νάρητας έν Ελλάδα και τον μοναστηριών, όσο οι πα-
 ραδοσιακοί και οι καλόγεροι άντελαιν στην ούσία την παιδεία
 του Γένους μας και μάθαιναν γράμματα στα Ελλάδαίους κατά την
 διάρκεια της νύχτας, κρυφά άπ' τούς τούρκους, όπως μός δόξατε τό
 γνωστό άκείμη, «Φεγγαριάς μου λαμπρά, φέγγε μου να κρημαίρι»,
 και μός τό Σαράφιος τόσο παραδοσιακό ο Γκούζης:

«Άπ' την έρώση σου διαπιστώνω, και δέν μός είναι εύχρηστο,
 ότι κόνετε και ούς, ποί όσθη της έκκολλησιακής παιδείας, τό ήνω
 λάθος, ποί κόνουν σπείρα όλοι οι νεοέλληνες, να πιστεύουν πως τό
 Κρυφό Σχολείο ήταν κρυφό, έπειδή όσθη λειτουργούσε κρυφά άπ'
 τό μάτι των τούρκων. Κόνετε όλοι σας μεγάλο λάθος. 'Όλα τό «κρυ-
 φά» σχολεία τό γνώριζαν οι τούρκοι και λειτουργούσαν είτε με την
 άδεια και έγκρισή τους, όσον ήταν έπίσημο και ποστηρικτό, είτε με
 την άσπληή άνοχή τους για τό άλλα, ποί ήσαν άναρτήρη και, έλλείψει
 άλλων χείρων και για άλλες σκοπιότητες, ποί τό ούς άνα-
 φέρω, λειτουργούσαν στους νάρητας των μοναστηριών με δασού-
 λους τούς καλόγηρους».

«Κρυφό σχολείο ήταν ή Άδωνιάδα Άκαδημία, «κρυφό» σπείρα-
 ρημα, ποί ίδρύθη και λειτουργούσε με πατερνακό σπείρα, έν
 γνώσει της Όθωμανικής Ύψηλης Πόλης, και ποί άπαρόταν στην
 άμεση διοικητική έκτασία του τούρκου Κωδικολόγη (Διοικητικό-Νο-
 μόσχου) του Άγιου Όρους, ίδρυόντος στις Κοιτικές; Στην Λαίψη
 μας οι τούρκοι κόνουν και άνωπόστολο, όπως ούς ένω, τό τελο-
 γραφείο, ποί λειτουργούσε κρημαίριος από κάποιον της
 Μονής, και τό κρημαίριος θα έόλων τό μάτι τους κρημαίριος στο
 όλοφάνηρο λειτουργούσαν σχολεία μας, για να κρημαίριος και στις
 σπείρας να τό κρημαίριος και να τό όνομαίριος κρημαίριος. Μό και ούς
 μέρες μου οι τζενταρμάδες κρημαίριος μέσο σ' αυτό από... ούλοδία,
 και κρημαίριος όσον μάθαιναν μουσική. Και έφραξην όσα τους σπείρα
 έλλάγικα, και μάθαιναν και μός τουρκικά, λόγω καθήκους, άνα-
 ρχης, συναλλογών και έπιδημιών σπείρας».

«Μόλιτε τό λοιπόν μός για' πάντα, ότι τό κρημαίριος όνομαί-
 ρισμον κρημαίριος όμη γιατί λειτουργούσαν κρημαίριος τις τουρκικές
 άπονομικές και άλλες όρχες, άλλα γιατί κρημαίριος και κρημαίριος ήσαν τό
 κύριο έργο τους, δηλαδή, πέρα άπ' την μάθησ των γραμμάτων, τό να
 κρημαίριος στις γυμνάσι των παιδιών και της νηπιαίας ζωνταί την παρ-

σελ. 92-93

δοσ και την ιστορία της πατρίδας των, όστε να αίσθάνονται ζυγα-
 νο την άντλησ και την έξάρτησι τούς άπ' τις όλεις των προγόντων τους
 και να τούς κόνουν να έχουν πάντοτε άνομηνη, σαν λαμπάδα άνο-
 μητη στην έσοδική, την έλπίδα του νόου και την καρδιά τους για την
 άνοστα του Γένους».

31. Η Μεγάλη εκκλησία του Αγίου Πνεύματος.

«Τέτοιο έργο συστηματικό μεθοδικό, έντελής άνεκπαιτετο
 και έκτακτος κρημαίριος δέν μπορούσε να γίνει στις έκπαιδους άπ' τις
 τουρκικές όρχες έγκρημαίριος, και φυσικά σπείρα έκπαιτετο, σπεί-
 ρα, όπως ήσαν ή Μεγάλη εκκλησία του Γένους στην Κοινοπολιτεία, ή
 Άδωνιάδα έδα, ή Πατριαρχία του Δοδονάτου και άλλες άλλου, με
 διαλεγμένους γρηγορικούς τόπους και χορούς διής της Ρωμιοσύ-
 νης. Και ή πατριαρχία όποια ή ή έκπαιτετο πληροφορία για κρημαίριος τό-
 ται τό άόρητος στο άνω κρημαίριος της ή στο όλοκαίριό τους».

«Αυτός έφραξεν να λειτουργούσαν όπως λειτουργούσαν, με τό προνό-
 μιο της Έθνοσχίας, ποί άναρτήριος άμείως μετά την όλοσι της Πό-
 λεις στον Πατριάρχη-Μελέτημα Γεννάδιο ο πορθητής Μωραΐτη.
 Αιτίς θα έφραξον με άνομηνηρο δασκαίριος προσωπικό και
 με όλοφάνηρο προγράμματα, για να σπείραζον όσο νέος κρημαί-
 ριστον να έχουν αΐτη την ένταξι, όστε να επανδρωθούν και τις άλλες
 μέν, άλλα κρημαίριος τις έκκολλησιακές θέσεις, ποί ήσαν και τό προ-
 ταρχικό σπείρα του έκπαιτετο Έθνοσχίας Πατριάρχη άπ' τον
 Σουλτανό».

«Φυσικά, ότι είναι μεγάλη παρόλεις και όδεια να μην άναρτή-
 ρισουμε και διαπρωτισουμε, ότι αυτές κρημαίριος βοήθησαν στην κρημαί-
 ριστον και ότι άπ' αυτές ήσαν οι κρημαίριος κρημαίριος και Φι-
 λιακό, κρημαίριος έκπαιτετο και οι πνευματικοί πορθητές του παρθεύμα-
 τος του δικού μας Πατριάρχη. Η Έκπαίδεια όμως, σαν έκπαιτετο
 για τό Γένος και την ήνω του, έφραξεν λογικά στην άνομηνηρο
 προπόδοσι της έκπαιτετο της έκπαιτετο της και της συνεκί-
 σως του έργου της την δημιουργία αυτών των «κρημαίριος» σχολείων,
 ποί ήσαν τό πνευματικό και προσηγορικό «φωτισμό» της και ποί
 δέν μπορούσαν να έχουν όλοφάνηρο ζυγαίριος, όσο οι μεγάλες
 ιστορικές Σχολές, στις όποιες μπορούσαν να φωτισθουν λέγα. Τά
 παιδια τά μικρά, άλλα και τά μεγαλύτερα, ποί ήσαν οι κρημαίριος
 ζούσαν στο σπίτι τους, κάτω άπ' την σπείρα και την φροντίδα των
 γονιών τους, και ήσαν αν-πού άλλου θα ήσαν αν-πού νάρη-
 κες των μοναστηριών και των έκπαιτετο κατά τις θροονές όρχες, για
 να μάθουν «τά γράμματα» άνάγνωσι, γραφή, στοιχειώδη γρηγορική
 και άρθητησι, δηλαδή, για να μπορούσαν να διαβάζουν τό «Πά-
 τρη ήμών», τό «Πιστεύω», τό 'Οκτωήσι, τό Φωτισμό, τον Άπόστολο,
 και να φράζαν φυσικά στις έκπαιτετο της ήσιας έκπαιτετο».

«Όταν όμως τελείωναν άπ' αυτό, τό και στους τούρκους γνωστό,
 παραδεδεγμένο και όλοφάνηρο πρόγραμμα, άρχιζαν με χίλιες δού-
 προφιλώδες, τόσο των μοναχών-δασκάλων όσο και των εκπαιτετο-
 λων μαθητών, τό «κρημαίριος» τους ήτα την διδασκαλία της Ιστορίας
 του Γένους και των ήνων και των έργων των ήρών, των σοφών και
 των άγιών του, Αποστόλων, Θεματολόγη, Πατριάρχων, Σπείρα-
 τήριων, Άριστοτέληριων, Βασιλέων, Γρηγορίων, Χρημοστύριων και
 άλλων για να έφραξον ποί καλό παιδιών κρημαίριος έκπαιτετο και κρημαί-
 ριστον ήνα και όσθη -τό όσθη ποί κρημαίριος και έκπαιτετο, γιατί
 ήσαν πέρα ός πέρα άνομηνηρο- την γνώριος με τούς θεοκρημαί-
 ριστον κρημαίριος 'Ισοκρημαίριος, Διοκρημαίριος, Όμηρος, Πλάτωνος, Σο-
 φροκλήριος και άλλων και φυσικά, άνομηνηρο και δασκαίριος της φράγης
 της έλλάδας για άνοστα και λεπτερία, μέσα στους σπείρα, στις
 Χώρες και τα θούρια του Βασιλικού Πύργου, άλλα και στο κρημαί-
 ριστον κρημαίριος κρημαίριος».

σελ. 94-95

«Όλοι οι Σουλιώτες με τους Βεζυρφόδες και τους άλλους εκπαιδευτές είχαν ένα και μοναδικό πρόγραμμα για τους άλλοθρησκους υπηκόους των των ΄Εσολομαστών είτε με την πενήτα, όπου αυτή έπιανε, είτε με τα τυβάρια και την προσφορά άντίστον και αξιομάτιον είτε με τον ΄Εξονδροποδωπά, τή δια και την γαιζάρια. Θεί ΄Εξρετα, δίδωαι, πός, δασκ και ένα μουσεολόγιον σήμερα στα Βαϊκαίνια, ήταν προηγουμένως δρόδοξοι αδελφοί μας. Άλλά και μεγάλο μέρος μουσεολόγιων και της σημερινής άκομη Μικρασίας και της παραμύσια ΄Ενδοχάρες ήταν πενήτα, άλλοιμονα, υρόθοδοξοι υμογενείς μας. Το νήρος άλλας τε των νεομαρτίων της πίσσεως και της ΄Εσολογίας μας εξαθεσάινει το λόγιον τό ασφάλει.

«Άλλά ενή αυτή ήταν ή έντατι των χριστιανικών λαών ταπεινή της ΄Οθωμανικής Αύτοκρατορίας, κατά παράδειον τρόπο, και από ύπαγορτίους φαίνεται το Κορναίου τους, φοδοσύνειν θρησκολήπειας και σβόντων κνήι υρό άνταπειμενο της λιτρείας μας; τός ναός μας, τά νεομαρτίους μας και τά κτήματα των ΄Εσολογιών και των μοναστηριών. Πολλές φορές άκούοιμα τούς τούρκους νά λένι, «θα κοψήνι σήζιον, δηλαδή μακριά άπ΄ τά ιερά (εσολογιαστικά μουσησιακά) κτήματα και περιουσιακά στοιχεία. Τά άνέχονταν ύπαρχοντα και λειτουργόντα, με δορείς θεδαιούς και διοδασταίτους φόρους, μπαχτσια και χαράτια, αλλά πάντως λειτουργόντα από Άλσικας και μέχρι σποσέκους του ΄Ελληνικού Κράτους. Προς τούτους όμως ή ιστορία άπέδειξε, πός ήταν άμειλιτοι προς πρόσοικα και πράγματα εσολογιαστικά, όταν διαπίστωναν σ΄ αυτά άνταπεική σποίς κρητικούς φατμάδες ή, πολλή άλλων, όταν άννοκάλυπταν κνήους άνταπεικούς, επαναστατικούς. Τότε τον φόδο της Ιερουσαλίας άνταπεικτοίκοι ή άσπακική διαδρομή της, Άκαλοσθόισαν άμείους τό άσκαπτόματα, οι σφογίς και οι άπαρχοντοί μακράν και μεγάλων, και πατριωχών άκούας.

«Πάντως, κατά πανόνα, οι εσολογιαστικές και μοναστηριακές περιουσίες όταν άφημαπήθησαν άπ΄ τούς άχόρτατους τούρκους, αλλά διοστυχώς από τούς έπισήμους γαλλογαλλοχημένους έπαισοντας των Άθηνών και από τούς ένόμους Βασιρούς, και φυσικά έπ΄ τούς προκοτανύζοντας καίτοι της τού μύλας άκαλειθεροβήντες και άργασθόντας ΄Ελληνικού Κράτους. Και αυτό άποτελει στήμα και νεοση... θνακή.

«Δέν έπαρμόσαν, άγαπητοί μου, οι πάντα δικά μεγάλες σχαλές για τή μόρφωση των παιδών του Γένους άσκαλέρου; και έτσι τό μ-

γιστο αυτό πρόβλημα και καλύτερο θέμα άνταπέθεσε άπ΄ την ΄Εσολογια στον κλήρο και τον μοναχισμό και τό άνέκοισαν εθρομίας και έν φόδο θεοσφ και τούρκων οι παιδές στις εσολογιας τών χωριών και οι καλύτεροι στα μοναστήρια, πός τό άνέκοισαν οι τούρκοι, όπως είπαμε, ως θεοσφάκια. Έπει εθροισαν τό ελαιορτίους τήν κατήχησά τους στην πίστι του Χριστού τήν άγια και τό σχολείο τους για τής παιτιδούς τήν εσολογια.

«Άλλά γιατί νήτσι και με τό «φεγγαριάς» θα μπορούσε νά «οητήρη κανείς σας. Γιατί τότε μόνο τό παιδί, μακριά και μακριά, ΄εδαιεσάν άπ΄ τις δασκούς στα κτήματα και την κρησσοφία. Δέν ήταν σάν και σός, πός τό έχετε δικά σας έσομα και κλοσά στα σκαπτοφεία. ΄Η δέν μπορούτε νά καταλόσετε, ότι ο θεοσφ της δημοσής εσκαπιδέσσεως και τό δημοσά σχολεία και σήμα ήταν τότε και άργασα και άπρόκοιτα; Άπ΄ τό πρσί μίτζε τό δορό θεοσφών και με τις μονάδες και τούς πατριώδες τους, και μόνο τό δορόν θα μπορούσαν νά πόνει, για νά μάθουν γράματα, στην κατηχόσκαλο ή σάν δικά καλύτερο του μοναστηριού. Και αυτό ήταν και γνασά και έπαρτοσά άπ΄ τις εθροιστες, όπως είπαμε, τοσρωμής άρχής. Και ήταν τό περσίό άλλοθι για τούς άρσους αίστοσ δασκούς του Γένους, πός μάθουν τό ρομαιοσφία σάν νήπειν κλασσοσφία, για νά ζηποσνουν τις κρησφές των και νά μάθουν νά προσηχοντα, νά διαδίδουν και νά φάλλουν σής άσκαπθές, και με μεγάλη προσχή, σής σνήχια, νά τά μάθουν στα μακτικά, τό «κρησά» και άπόρτοια...

«Στήν Βιβλιοθήκη του Μοναστηριού μας σήζοντα τίκοισ είδους «άνεργαστάρια» της εποχής της τοσρωματίας, και ένα νά εσκαπιδή κανείς τήν σκαπιδήτητα και τήν μεθοδολογια τους. Έχον στην άρχή τήν άλαφάτη, έσομα τό φαίνοντα, άσκαπτοσφ τό σήρφαση, στην σνήχια σολοσισμοσφ και σημασπιασφ λέξων και άμείους τό «Πόσρα ήμείς», τό «Προσά» και άλλες προσηχής. Έχομε και «Οχτοήμα με τίκοισ... προσημα και άλλους σνήχιασφ γρημασπιασφ με άνεργασπιαμένο τον τύπο εσδοσους «σνήχιας τήν Βενετία. Έναρξιο δέ, πός σε δικές τις Βιβλιοθήκες των ΄Ιερών Μονών θροισοντα στής της μορφής άσκαπιδήματα και άναγαστάρια και νά μη άμφιβάλλεται, ότι άκόμη από πολλά πρσίκα νά είναι τό σολογια στα ΄Αρχαία χειρογγραφα τοσάτα, πός είχαν στα χείρα τους καλύτεροδοσκαίκοι και μεθότοι, άπόσ οι τοσρωμασφές εσδοσας ήταν πωλύ δύσκολές και καλύτεσπιασφ έσκήνη τήν έποχή. Σε σσησκή στήσησφ, μάλιστα, πός είχα από έπόν με τον περιουσιαστικα σημασπιασφ

με Γέροντα Δανιήλ Δοξαριώτη (Τζιούρας Ίωάννης του Δημητρίου εκ Βαρύρας Χαϊδαριής, γεν. 1883, προσ. 1902, κοιμ. 1972), που γνωστοποίησε ότι στην Βελιθήρη τους σώζεται από χρονιάστια 1712 Άλφειοτάριο του Ιερομονάχου των Στεφάνου. Παρουσιάζει την άλφαιθια, ακολουθίας τους τόνους, ύστερα τους άλφαιθιμένους στίχους του άδδα Νείλου προς δεξιότροπον μοναχόν, ακολουθίας μονόστιχες γνήμες του Χρυσόκωφ, άναφορές στα φαινήνια και στο πότε παίρνουν ψήλη και πότε δασεία και στο τέλος περίζει στίχους με δεδεκαπό περιχόμενο - τον ρόλο της Παναγίας μας Θεοτόκου στο μυστήριο της σωτηρίας μας, την πίστι μας στην Άγια Τριάδα κ.κ. Άντιλαμβάνοιθε την απουσιότητα και την σκοπιμότητά του:

«Όλα αυτά μπορούν να εκδίδονται και να κυκλοφορούν στα κρητά, δέν ήταν νοητό και δυνατό να μη τά γνωρίζουν οι τοίχοι· άλλα και εφόδος να έκαναν κατά την ώρα της διδασκαλίας και της ακολουθίας, θα είχαμε μόνο αυτά τά όθλα και άκατάκριτα. Ήθεσαν οι καλόγιοι, στο Όρος μας άλλα και στα μετόχια μας έξω, να κρέβουν τά άλλα ...»

«Η διδασκαλία και ή μήνας σ' αυτά γίνονταν με φόβο και τρόμο, με την λήξη όλων των μέτρων φρονιάς και προστασίας και με σκοπιές και κεραιόλια οι κείρια σημεία για Έγκριση είδοποίησης, ώστε να έξωρανοσθη κάθε ένοχοποιητικό στοιχείο και σημείο· όποτε κάποιον την φόδο οι τοίχοι, να βρούν στα χέρια των σολάδων έλληνοπούλων μόνο τά Όρηάγια και τά Ψαλτήρια, τ' Άλφαιθιάρια και τίς κοιλιδιογεννηματικές τους, όπως ίσως σήμερα τίς ονομάζουμε και τίς είδεχόμεσι, που ήταν όμως τόσο πολύτιμες και σωτήριες για την γλώσσα, τον φωτισμό και την άνοσταία του Γένους μας.»

«Από όμως έτσι είχαν τά πράγματα, ποός μπορεί να άμφιδιάλλη ότι και τό Σχολείο της Απίρας, δεδομένου ότι ανάλογο έννοσηλή ρόλο Κρυφού Σχολείου στα χρόνια της σκλαβιάς.»

«Αυτό πάντως ήταν τό άνεκρημοτό έργο των καλογήριων, των παιδιών και των μοναχών. Αυτό έν τελευταία άναλύσει ήταν τό όντως Κρυφού Σχολείου οι κάθε χωριό και οι κάθε γωνιά της σκλαβιμένης πατρίδος μας επί περικοκία τόσο χρόνια, που οι νεοέλληνες τό γνωρίζουν διατηγώς μόνο... ρωμαϊκιστά και, φοδοθήμα, μόνο έπ' τό ποιηματόκα του μικρού παιδιού, που, όπως νομίζουν οι περισσότεροι, παρουσιάζει να είναι πάντοτε ένωταρά, για να φέγγη καλά τό δρόμο του τό φεγγαριά, ώστε άποκρίναται προς τό σχολείο να περιπατήσ.»

30. Τό κρυφό σχολείο (Ν. Γαζής).

Φεγγαριά μου λαμπρά, φέγγε μου να καρπού, να πηγαίνο στο σχολείο, να μαθαίνο γράμματα, γράμματα αποστάματα, του θεού τά πράματα.

«Όμοιο ποιηματόκα! Ποός να είναι άσχημο ό ποιητής του, που πρέπει να ήταν ποός Έξεντος και σοφός; Και οι τοίχοι, που θα τό άκουγαν, θα νόμιζαν πως πράγματι αείος ήταν ό οικιαός του πηγαυμού στην νύχτηκα· ήτοι, ό άλφαιθισμός και στην συνέχια ή διδασκαλία και ή μάθησις των Ιερών ακολουθιών, για την ενεργό συμμετοχή στην θεία λειτουργία. Μη λημονόμα ότι και 'μείς, και σήμερα άκόμα, τίς ακολουθίας μας, και κυρίως την του δεξιόου, «Γράμματα» τίς λέμα.»

«Τώρα όμως, που τό θυμήθηκα, δέν μπορώ να μη σάς άναφέρω και προσθέσω στη διήγησι μια λιπαρή νότα της σύγχρονης ιστορίας μας Ένας δάσκαλος, καιδι του παιδαγωγικού της θιαβής παρεδόν του 1946, που μεγάλωσε και μορφώθηκε στην Οδηγούρια σύμφωνα με τίς άρχις του Ιστορικού έλλομοθ και του έννοση μαρξισμού, και που έπανοτατιόσθη έσχάτως και άνήγησε παρκοστικός και θρησκευτικός, με δάκρυα στα μάτια μ' έξωμολογήθηκε, ότι και στέος παραπονημένο τό διδάχθηκε τό ποίημα και παραπονημένο τό δέδοξε σε πολλές σελές τήρων Έλληνοπούλων στο λεγόμενο «άδερφόν παραπέταμα». Στην τελευταία στίχο, την θεία του θεού έπαιρη δ... καός. Και έτσι, για λόγους που δέν είναι του παρόντος να έθεσομα, είναι άλλως τε ενόητος, τό Ιστορικό και βαρσοτημένο ποιηματόκα, σποσίμως κοκοποιημένο, κατέλιγε: «... γράμματα αποστάματα, του λαού τά πράματα». Καθήμεν Έλλάδα, καίμενα Έλληνοπούλα...»

«Ο Γέροντας, που έν νεόητος διόκληρη τί ζωή του ήνώλοκε στην δικαιοτία κατά πρώτον και στην δικαιοτην είδίτη ακολουθίας των της Απίρας, και που ως βόσι είχε την προσωπική του πίσρα και τά έν Άδα κατά την τουρακοκρατία παρατηρηθέντα, έτσι 'μίλησε τότε περί παιδείας γενικής και «Κρυφών Σχολείων» ίδιθ. Τό ότι όμως, κατ' έσση την συζητήσι με τους μαθητές της Άδικολόδος, ίσως δέν πρόλαβε να κινή ένταργότερο των λόγου του, και δη σοφός και έδήςλος να άναδιαστέλη»

μνάσαι, καὶ πείσαι πάσης τρυφῆς καὶ πονηρίας ἀπέχεσθαι· μήπως αὐτοῖς γένηνται τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. Ὁ λιμὴν καὶ σωτηρίας καὶ κινδύνων πρόξενος γίνεται· καὶ τοῦτο γινώσκουσιν οἱ τὴν νοητὴν θάλασσαν πλέοντες· ἐλεεινὸν δὲ ἰδέσθαι θέαμα τοὺς ἐν τῷ πελάγει διασωθέντας, ἐν τῷ λιμένι ναυαγήσαντας». (Λόγ. Β', Περί ἀπροσπαθείας, ιζ'-ιη')...

Σημείωσις: «Ψηλότερα ἀπ' τὰ Καρούλια, στὴν κορυφὴ τοῦ Καρμηλίου ὄρους, χίλια μέτρα ὑψόμετρο, ὑπάρχει ἡ ἔρημος τοῦ Ἁγίου Βασιλείου. Ἐκεῖ ἀσκητεῦει σ' ἓνα καλυβάκι φτιαγμένο πρόχειρα μὲ πέτρες ἓνας διακεκριμένος ἐπιστήμων, ὁ Γεράσιμος Μενάγιας. Ἀνήκει σὲ γνωστοτάτη οἰκογένεια τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐσπούδασε χημικὸς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ζυρίχης, ὅπου πῆρε τὸ δίπλωμά του μὲ ἀρίστα. Ὁ ἀδελφός του κ. Σπ. Μενάγιας, Μηχανικὸς, κατεῖχε πρό ἑτῶν μεγάλη θέσι στὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας. Μόλις ἐγύρισεν ἀπὸ τὴν Ζυρίχη ὁ πατὴρ Γεράσιμος, πῆγε νὰ ἀσκητέψῃ στὸ Ἅγιον Ὄρος» (Ἀπὸ σχετικὸ δημοσίευμα τῆς ἑφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν «Ἀσύρματος», 16 Ὀκτωβρίου 1939).

Ὁ ἱατρός Γέρον Παῦλος (Παυλίδης)

Στὴν αὐλὴ τοῦ Μοναστηριοῦ συναντήσαμε τὸν Γέροντα Παῦλο, τὸν Γατρό· κόσμημα τῆς ἀδελφότητος, προσωποποιημένη ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ νηστεία· μέσα σ' ἓνα ρασοφορεμένο ἀοργανῶδες σωματίο...

[\(περισσότερα...\)](#)